

Küreselleşme Sürecinde Dünya Ekonomisini ve Yönetimini Yeniden Düzenleyen Eyleyenler

Nayyat Tarhanyan*

Özet

Yapısal bir dönüşümü beraberinde getiren küreselleşme sürecinin dünya düzeyinde eşitsizlik ve işsizlik sorunlarına yol açması sonucu dünya ekonomisini ve yönetimini yeniden düzenlemek üzere eyleyenler ortaya çıkmıştır. Bu eyleyenlerin bir kısmı tavandan gelen "filantropistler" (insanseverler) ve "kosmokratlar" (küresel yöneticiler), diğer kısmı da tabandan gelen yeni dünya sivil toplumundan oluşmaktadır. Ancak bu eyleyenlerin işlevlerini tam anlamıyla ve etkin bir biçimde yerine getirmeleri, kendi çıkarlarını değil de dünya toplumlarının çıkarlarını gözetmelerine bağlıdır. Kuşkusuz bu görev ve sorumluluğu yerine getirip getiremeyeceklerini zaman gösterecektir.

Abstract

As a result of global inequality and unemployment caused by globalisation which occurred along with a structural transformation new actors appeared to rearrange the world economy and the administration. Some of these actors are philanthropists and cosmocrats coming from top and the others are members of new world civil society coming from the bottom. However, to fulfill their jobs well and desirably these actors should give priority not to their own benefits but to those of world communities. It is of course clear that time will show whether these actors can fulfill this job and responsibility.

Keywords *Globalisation, philanthropists, cosmocrats, new world civil society*

Giriş

Küreselleşme sürecinin yaşandığı günümüzde tüm ülkelerin ve bölgesel birliklerin amacı gelişmiş ülkeler (GÜ) arasında yer almak ve gelişmiş bilgi toplumları yaratmaktır. Ne var ki ekonomik ilişkilerin küresel boyutta gerçekleşmesi, ulusal ekonomilerin uluslararası sermaye ve çokuluslu şirketlerin (ÇUŞ) baskı ve denetiminde olmaları ve özek yetkilerin yerel yönetimlere kayması dolayısıyla, devletler ve yöneticilerinin işlevlerinin değişmesi sonucu gelişmiş toplumlar oluşturmaya yönelik siyasalar, küresel düzeyde yöneticiler ve uluslararası örgütler tarafından üretilmeye çalışılmaktadır. Bu anlamda küreselleşmeyle birlikte sosyal devlet ya da güçlü devlet siyasası sona ermiştir. Başka bir anlatımla, yeni piyasa eğilimleri refah devleti uygulamalarına son verip, devletlerin küresel rekabet ortamında, büyümeyi engelleyici tecimi kısıtlayan düzenlemeleri serbestleştirmelerini ve toplumsal harcamalarını azaltmalarını sağlamak koşuluyla yeni bir ekonomik ve siyasal sürece girmelerine ve ÇUŞ'lerin artan gücü karşısında ulusal siyasalar üretme ve ulusal değerleri koruma konularında işlevlerini azaltmalarına yol açmışlardır.

*Department of Communication Design, İstanbul Kültür University, 34156 Ataköy / İstanbul

1. Küreselleşme sürecinde Gelişmiş Ülkelerle Gelişmekte Olan Ülkeler Arasında Artan Uçurum

Günümüzde uluslararası tecim, dünya ekonomisinde önemli bir yeri olan ÇUŞ'ler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu anlamda küreselleşme ÇUŞ'ler tarafından ve onların yararına işlemektedir. Üzerinde durulması gereken bir nokta da ÇUŞ'lerin küreselleşmenin doğal bir sonucu olarak GOÜ'lerde de önemli bir artış göstermiş olmalarına karşın, özellikle GOÜ kökenli olmalarıdır. Gerçekten de en büyük elli ÇUŞ'in yirmi dördünün ABD, dokuzunun Japon ve altısının Alman kökenli oluşu bunun en somut göstergesidir[1]. Ne var ki, kar amacı güden ÇUŞ'ler toplumsal sorumluluklar ve yükümlülüklerini üstlenmemektedirler. Öte yandan özellikle GOÜ'lerde yerli şirketlerle rekabete girerek ulusal ekonomilere zarar vermeleri, gittikleri ülkelerdeki çalışma yasalarının yetersizliğinden yararlanarak emeği sömürmeleri ve buldukları yabancı ülkelerde kendi çıkarlarını korumak üzere siyasal yozlaşma ve yolsuzluklara yol açmaları üzerinde durulan gengüdümsel sorunlardır. Benzer biçimde buldukları ülkeleri istedikleri anda terk edebilmeleri ve vergiden kaçınmaları da ülke ekonomilerine büyük zararlar getirmektedir. Ayrıca buldukları ülkelerin yasal boşluklardan yararlanarak çevreye de zarar vermektedirler[2]. Bu anlamda ÇUŞ'ler kendi karları ve büyümelerine yönelik eylemleriyle dünya ekonomisini ve gittikleri ülkeleri yönlendiren, denetleyen ve rekabeti ortadan kaldıran güçlerdir.

Günümüzde etkin siyasal ve ekonomik gengüdümle çerçevesinde teknolojik ilerlemeleri gerçekleştiren ve bilgiyi en etkin biçimde kullanan ülkelerin küreselleşme sürecinden yarar sağladığı kuşku götürmemektedir. Gerçekten de son otuz yıl boyunca gelişme yolunda yapılan çalışmalar çerçevesinde ortaya çıkan sonuçlar kuzey-güney arasında varolan eşitsizliklerin arttığını ve dünya nüfusunun %25'inin, enerjinin %75'ini kullanan ve teknolojiyi elinde tutan GÜ'lerde yaşadığını, göstermektedir[3]. Kaldı ki küresel varsılığın %85'i dünya nüfusunun %20'si tarafından tüketilmekte ve nüfusun en alt %20'si toplam dünya gelirinin ancak %1,5'ini almaktadır. Öte yandan, Güney ülkelerinin Kuzey ülkelerine bir trilyon yediyüz milyar Dolar borçları bulunmaktadır. Ayrıca uluslararası yatırımlarda hızlı bir artış olmasına karşın, bu yatırımların %85'i ABD, AB ve Japonya arasında gerçekleştirilmektedir[4]. Bununla birlikte teknolojik gelişmenin en önemli öğelerinden olan patentlerin büyük bir çoğunluğunun GÜ'lere ait olması, hatta GÜ'ler arasında da ABD'nin en yüksek orana sahip olması[5] yalnız GÜ'lerle GOÜ'ler arasındaki eşitsizliği değil GÜ'lerin kendi aralarında da eşitsizliklerin olduğunu göstermektedir. Buna karşın GOÜ'lerin serbestlik, rekabet gibi serbest piyasa ekonomisinin gereklerini yerine getirememeleri, yeni teknolojiler geliştirememeleri ya da aldıkları teknolojileri kullanamamaları ve siyasal ve ekonomik istikrara sahip olamamaları onların küreselleşme sürecinden yararlanamamalarında önemli etmenlerden kimilerini oluşturduğu ileri sürülebilir. Başka bir anlatımla, küreselleşmenin gerektirdiği dinamikleri geliştiren GÜ'ler ile bu dinamiklerden yoksun GOÜ'ler arasında eşitsizlikler doğal olarak artış göstermiş ve aralarındaki uçurumlar büyümüştür.

Küresel pazarda yaşamının en önemli koşulları olarak rekabet, kalite, verimlilik ve yenilik ön plana çıkmıştır. Küreselleşme sürecinde dünya pazarlarına açılmanın yolu malların rekabet gücüne bağlıdır. Özellikle verimlilik, hız ve kalite çalışma yaşamının boyutlarını etkileyen önemli etmenlerdir. Rekabet gücü; üretim ve verimin artması, yaşam standartlarının iyileştirilmesi, büyüme hızı ve çağdaş istihdam olanaklarının sağ-

lanmasında en önemli etkidir[6]. GÜ'lerde rekabet edebilmek amacıyla kalite ve verimliliğin artırılması için toplumsal yapılanmalar ve devlet siyasaları değişime uğratılmış, yeni yönetim teknikleri uygulanmaya başlamıştır. İşletmeler “en iyiyi, en ucuza, en uygun zamanda, doğru yerde doğru olarak yerine getirmekle” verimliliği sağlayabilir, dolayısıyla ayakta kalabilirler [7]. Başka bir anlatımla, verimlilik kaynakların etkin kullanımının sağlanmasıyla rekabet gücünü yükseltip küresel pazarda tutunabilmeyi ve büyümeyi olanaklı kılan en önemli öğedir. Dolayısıyla, işleyim ve tecimde verimlilik ve kalite rekabet gücünü etkileyen gengüdümsel öğeler olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Bu anlamda maliyetin düşürülüp rekabet gücünün artırılması için girdilerin en kaliteli ve etkin kullanımı, tüm çalışanların aktif katılımı ve tüketicilerin beklentilerini karşılayacak bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu anlayış doğrultusunda şirketler personellerine sürekli eğitim ortamı ve olanağı sağlayarak değişimlere ve yeniliklere uyum sağlayabilecek bir konuma gelmelerini sağlamaktadırlar. Nitekim, bilgi toplumuna dönüşüm, üretimde verimliliği artıracak yeni teknolojilere dayalı kurumlar oluşturabilecek altyapı yatırımlarını temel hedef alarak yenilikçi bir gengüdümlü geliştirmekle ve bilgi ve bilişime dayalı gelişmeyi gerçekleştirmekle olasıdır. Böylece işleyim toplumunda Taylorist yönetim modelinin öngördüğü ekonomiye göre insan yerine bilgi toplumunda insanın yaşam boyu eğitimi ve yetenekleri doğrultusunda gelişen insan için ekonomi anlayışı ve bu çerçevede eğitim gengüdümleri benimsenmektedir.

2.Küreselleşme Sürecinde Artan İşsizlik

Küreselleşme sürecinde üzerinde durulan en önemli konuların başında uluslararası finansal akışın ve ticaretin hacminin artmış olmasına ve sermayenin olağanüstü hareketlilik kazanarak portföy yatırımlar ve doğrudan yatırımlar aracılığıyla uluslararası bir akış sürdürmesine karşın emeğin aynı biçimde küreselleşmediği bulunmaktadır. Bu anlamda küreselleşme, işsizlik ve eksik istihdam sorunlarına yol açarak istihdamın alansal dağılımını ve istihdam biçimlerini etkilemiş[8] ve bir milyara yaklaşan işsizliğe neden olmuştur[9]. Küresel ekonomik gelişmelerin ucuz ve nitelikli işgücüne olan istemi artırması, teknolojik gelişmelerin ise otomasyona ya da işlerin kısa sürede bitmesine yol açarak istihdamı olumsuz etkilemesi ve fazla sayıda bulunan kol gücüne karşı kısıtlı sayıdaki beyin gücü gereksinimini artırması sonucu istihdamın alansal dağılımı ve iş gücünün nitelik yapısında bir değişim kaydedilmiş, bu anlamda işleyim toplumunun mavi yakalı işçisine olan yoğun istem yerini sınırlı sayıda bulunan beyaz yakalı bilgi işçisine bırakmıştır. Küresel dönüşümle birlikte, bilgi işçileri dışında küresel bir işsizlik sorunu kendini göstermiştir. Bu durum onaltı milyon işsiz ve elli milyon yoksulla ABD’de bile varlığını göstermektedir[10]. ABD, Kanada ve İngiltere’de çalışma yaşındaki yetişkinler arasında başkası için tam zamanlı kalıcı işlerde çalışanların sayısı oldukça düşüktür ve çoğunluğu geçici işlerde çalışanlar, yarı zamanlı çalışanlar ve işsizler oluşturmaktadır. Öte yandan iş aramaktan vazgeçtiği için işgücünün tümüyle dışına çıkanlar da çalışma yaşındaki nüfusun yarısından fazlasını oluşturmaktadır[11]. Geri kalmış ve GOÜ’lerde ise kentlerde aşırı denilebilecek boyutta bir işsizlik görülürken, kırsal bölgelerde geleneksel üretim yapısında sınırlı bir üretim içinde eksik istihdam sorunları yaşanmaktadır[12]. Bu durum GÜ’lerde gözlenen işsizlik oranlarının GOÜ’lerde çok daha yüksek boyutlara ulaştığını göstermektedir. Kaldı ki ÇUŞ’ler sermaye ve emeğin düşük olduğu GOÜ’lerde yatırım yaparak emeği ucuza getirmektedir. Küresel ölçekte etkinlikleri olan şirketler karlarını artırmak üzere üretim süreçlerini en ucuz hammaddenin ve en ucuz

emeğin bulunduğu ülkelerde gerçekleştirmektedirler. Kevin Bales en düşük maliyetli emeğin taşeron şirketler aracılığıyla “en düşük maliyeti sunan köle emeği” ile karşılandığını savunur[13].

Sonuç olarak yapısal bir dönüşümü beraberinde getiren küreselleşme sürecine günlük yaşam açısından bakıldığında küreselleşmenin işsizlik ve eşitsizlik sorunlarını beraberinde getirmiş olduğu görülmektedir. Ne var ki, trend olarak bakıldığında İşleyim Devrimi'nin de sömürü ve eşitsizlik getirdiği, ancak işleyim toplumunda tarım toplumundan çok daha üstün ekonomik ve toplumsal kazanımlar elde edildiği görülür. Bu nedenle küreselleşme sürecinde de, yeni yapılanmalar karşısında yaşanan kaygı ve güvensizlikler geçiş dönemi sancısı olarak algılanmalı ve Bilgi Çağı'yla “beyinselliğin” ön plana çıkışı büyük bir ilerleme olarak nitelendirilmelidir[14]. Küreselleşme olgusu ekonomik sınırların kaldırılmasıyla büyük bir pazarda geniş bir ürün ve hizmet alışverişi ortamı yaratmıştır. Ne var ki günümüzde dünya ekonomisi yavaş büyümekte, kuzey ve güney arasındaki fark daha da artmakta, emeğin geliri düşmekte, iş ve gelir güvencesi her yerde azalmakta ve nitelikli ve niteliksiz emek arasındaki ücret eşitsizlikleri gittikçe fazlalaşmaktadır.

3. Küreselleşme Sürecinde Ortaya Çıkan Sorunlar Çerçevesinde Dünya Ekonomisi ve Yönetiminin Yeniden Düzenlenmesi Yolunda Çalışmalar

Böylece, küreselleşme sürecinde GÜ'ler ile GOÜ'ler arasında var olan açığın büyümesi ve emek piyasalarında ortaya çıkan olumsuzluklar çerçevesinde dünya ekonomisini ve yönetimini yeniden düzenlemek üzere yeni eyleyenler ortaya çıkmıştır. Devletlerin yanında ve devletlerin üstünde yer alan bu yeni eyleyenler birçok ülkeden daha büyük bir ekonomik gücü ellerinde bulunduran küresel “filantropistler” (insanseverler), “kosmokratlar” (evrensel yöneticiler) ve “yeni dünya sivil toplumu”dur.

İnsanseverler, küreselleşme sürecinde ortaya çıkan sorunlara kimi çözümler getirmek üzere özellikle kurdukları vakıflarla dünya düzeyinde yardımlarda bulunan bireylerdir. Microsoft'un hisselerinin çoğunu elinde bulunduran Bill Gates ya da CNN-Time Warner medya devinin en büyük ortağı Ted Turner gibi servetleri birçok ülkenin bütçesini aşan bireyler uluslararası düzeyde yaptıkları bağışlarla küresel insanseverler arasında yer almaktadırlar. Yaptığı bağışlarla küresel insaseverlerden biri olarak kabul edilen Turner ve kurduğu ve varlığı yirmi bir milyar ABD Doları aşan Bill ve Melinda Gates vakfıyla yoksullukla savaşım, sağlık ve eğitim alanlarında kullanılmak üzere BM'e bir milyar ABD Dolarından fazla yardımda bulunacağını bildiren Bill Gates küreselleşmenin yaşandığı çağda yardımseverliğin de sınır tanımadığına ilişkin bir hareketin öncüsü olmuşlardır[15]. Ne var ki, küresel insanseverlerin uluslararası yardımlara katılmaları çok önemli bir gelişme olmakla birlikte bu kişilerin sınırlı sayıda olmaları ya da küresel ölçekte yardımlar yapmak üzere kurdukları fonların BM gibi uluslararası örgütler denetiminde yaygınlaştırılmamış olmaları bu desteklerin yeterli ve etkin olmasını engelleyici etkenlerdir.

Küresel yöneticiler ise yeni dünya düzeninin yeni yönetici sınıfıdır. John Micklethwait ve Adrian Wooldridge “A Future Perfect” adlı kitaplarında küresel ekonomiyi yönlendiren, sayıları tüm dünyada yirmi milyonu bulan ve siyasetçilerden, iş adamlarından, akademisyenlerden ve diplomatlardan oluşan bu seçkin sınıfı “kosmokratlar” olarak adlandırmışlardır[16]. Kendi ulusal ya da ekinsel kökenlerinden

bağımsız olarak bir araya gelen bu yeni seçkin sınıf tüm dünyanın ekonomik yapılarını ve yönetim biçimlerini yeniden düzenlemektedir[17].

Ancak, küresel yöneticilere yönelik eleştiriler arasında onların “ineptokrat” (yeteneksiz bürokrat) ve “kleptokrat” (hırsız bürokrat) olma olasılığı bulunmaktadır[18]. Bu anlamda bu yöneticilerin küreye açık, beceriksiz olmayan, sorunlara çözümler üretebilen, çalmayan insanlardan oluşması söz konusudur. Friedman, “kleptokrasi”de devlet sistemin temel işlevlerinin çoğunda yolsuzluklar olduğunu, dolayısıyla yasal işlemlerin norm olmaktan çıktığını ve kabul edilen ve uyulması beklenen normun yurttaştan olduğu kadar devletten para koparmak için mevkiinin kullanılması olduğunu belirtmiştir. Başka bir anlatımla, kleptokrasi, memurların ve düzen koyucuların uygulanmasını istedikleri kurallara kendilerinin uymamalarıdır. Bu konuda Friedman devletin hırsızlık etrafında döndüğü tam olgunlaşmamış kleptokrasiler ile yolsuzluğun yaygın olduğu ve doğal kabul edildiği, hatta kimi yasal ve demokratik normlar çerçevesinde bunların desteklendiği tomurcuk kleptokrasiler olmak üzere iki tür kleptokrasinin olduğunu ve bunların devletten devlete değiştiğini ileri sürer. Kısacası kleptokrasi vergi kaçakçılığı, hırsızlık, yolsuzluk, sahte özelleştirme programları çerçevesinde varsıl güç odaklarının kendi ülkelerini soyması olduğu kadar, sosyal güvenlikten yoksun ülkelerde sıradan vatandaşın yolsuzlukla yaşamını sürdürmeye çalışmasıdır[19]. Tüm dünyada yöneticilerin akçayı çalmaları da yapılanları engelleyemedikleri, önleyemedikleri bilinen bir gerçektir.

Jean Ziegler, “Les Nouveaux Maîtres du Monde” adlı kitabında dünyanın yeni sahiplerinin /efendilerinin/yöneticilerinin spekülatif finansal sermayeyi elinde bulduran ince oligarşiler olduğunu belirtip bunları başkalarının sırtından geçinenler olarak adlandırır. Bunların, her gün el değiştiren bin milyar Doların %90’ı ellerinden geçen Microsoft, İsviçre Bankalar Birliği, Société Générale, Ford başta olmak üzere ikiyüz ÇUŞ olduğunu, Tokyo, New York ve Stockholm’u birleştiren dar bir üçgende bulduklarını ve Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) olmak üzere küresel paralı asker nitelikli örgütler aracılığıyla güçlerini kullandıklarını belirten yazar bu açmazın çözümünün işçi ve sendika örgütleri, hükümet dışı örgütler (NGO), Via Campesina gibi üçüncü dünyanın köylülerini temsil eden köylü hareketleri gibi yeni bir (planétaire) gezegensel sivil toplum öncülüğünde olacağını ileri sürmektedir[20].

Etkinliğini yitiren devlet-hükümet ile özel piyasa arasında üçüncü bir alanı oluşturduğu ileri sürülen sivil toplum, devletleri denetleyebildiği gibi devletlerin zayıf kalıp piyasaların güçlü olduğu uluslararası alanda müşteri ya da tüketici gözüyle bakılan halkın çıkarlarını koruyabilecek bir güçtür. Bu anlamda küresel ölçekte bir demokrasinin oluşturulmasını sağlayacak bu demokrasiyi isteyen yurttaşların yaratılması sivil toplum aracılığıyla gerçekleşebilir. Başka bir anlatımla, küreselleşmenin bir sonucu olarak ege-menliğini gittikçe yitiren ulus-devletin karşısında bulunan “McWorld”ün kasıtsız despotizmine karşı koyma gücü yalnızca küresel bir sivil toplumun elinde bulunmaktadır. Bu da okulların, dinsel örgütlenmelerin, vakıfların, gönüllü kuruluşların ve yerel toplum hareketlerinin kitle iletişim araçlarının özel kesimden ayrılıp sivil toplumda bağımsız bir biçimde yeniden konuşlandırılmasıyla olası olabilir[21]. Öte yandan sayılan ve güçleri gittikçe artan hükümet dışı örgütler de devletin düzenleme alanlarında yer alan kimi konuları üstlenmişlerdir. Ne var ki kamusal ve özel alanın dışında bağımsız üçüncü bir alan olduğu ileri sürülen hükümet dışı örgütlerin finansmanlarını ÇUŞ’ler karşılamakta, hatta Üçüncü Dünya ülkelerinde finansörlerin dilleri, düşünceleri, normları, ve yöntem-

leri uygulanmaktadır[22]. Ne var ki ekonomik gücü elinde bulunduran sermaye sınıfı, sivil toplumda da iktidarı elinde bulundurur ve bu bağlamda sınıf egemenliğine dayalı bir toplum yapısını belirtir. 1990'larda gelişen dünya sivil toplumu da dünya düzeyinde sınıf egemenliğine dayalı bir toplum yapısını ortaya koyar[23]. Bu anlamda devletlerin etkinlik alanlarında yer alan kimi yaşamsal nitelikteki sorunları üstlenecek küresel sivil toplumu oluşturan örgütlerin kendilerini finanse eden özel kuruluşlardan bağımsız ve özgür bir konumda bulunmaları gerçek anlamda görev ve sorumluluklarını yerine getirmeleri açısından kaçınılmaz bir zorunluluktur.

4. Sonuç

Küresel sorunların çözümüne biri tavandan gelen insanseverler ve seçkin yönetici sınıfı diğeri tabandan gelen değişik grupların oluşturduğu sivil toplum aracılığıyla ulaşılabileceği yolunda görüşler ortaya çıkmıştır. Burada önemli olan her iki kesimin de güçlü ÇUŞ'ler çerçevesinde kendi çıkarlarını değil, küresel düzeyde çıkarları korumaları ve küresel ölçekte bir bilgi toplumunu yaratmak koşuluyla var olan eşitsizliklerin önüne geçip gerçek anlamda eşit, gelişmiş bir refah dünyası yaratabilmeleridir.

Bu çerçevede, insanseverlerin de yardımlarının bir örgüt çevresinde toplanması küresel yöneticilerin de geçmişten ders alarak çok dikkatli, becerikli ve dürüst olmaları zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Küresel yeni sivil toplumun başlıca öznelereinden sayılan hükümet dışı örgütlerin de bağımsız ve özgür bir çerçevede gelişmeleri ve kendilerine yardımda bulunan tarafların değil temsil ettikleri toplumun yararına çalışmaları ve bu yönde yükümlülüklerini yerine getirmeleri kaçınılmaz bir koşuldur. Bu koşulların yerine getirilmesi dünya düzeyinde bir "bilgi toplumuna" dönüşüm sürecinin yaşanması, eşitsizliklerin ortadan kalkacağı ve herkesin paylaşabileceği küresel bir refahın yaşanması açısından yaşamsaldır.

Öte yandan tavandan ya da tabandan gelen bu yeni eyleyenlerin şu noktalar üzerinde duralmaları dünya toplumlarının gelişmesinde etkin bir işlevlerinin olabilmesi ve küreselleşmeyle son verilen sosyal devletin eksikliklerini doldurabilmeleri açısından önemlidir:

Dünya düzeyinde emeği koruyucu önlemler alacak işçi ve sendika örgütlerinin kurulmasına, bu örgütlerin de tüm ülkelerdeki işçileri kapsayacak biçimde ve ÇUŞ'lere karşı emeğin korunmasına yönelik kimi düzenlemeler getirmek, ayrıca küresel düzeyde istihdam yaratma ve işsizlikle savaşımlarında etkin siyasaların oluşturulmasını sağlamak.

ÇUŞ'lerin yerel hareket etmelerini zorunlu hale getiren, buldukları ülkelere vergi vermelerini hatta bu ülkelerin gelişmelerine olanak sağlayıcı kimi yatırımlar yapmalarını sağlayan ve istedikleri anda buldukları ülkeleri terk etmelerini sınırlayıcı önlemler alan ve çevrenin kirletilmesi, doğal dengesinin bozulmasını önleyen yasal düzenlemelerin oluşturulması yolunda çalışmalar yapmak.

Bilgi ve iletişimin en üst düzeyde bulunmasıyla İşleyim Çağı'ndan Bilgi Çağı'na geçişin yaşandığı küresel dönemde dünyaya uyum sağlayabilmek için dünya da süregelen dönüşümleri gerçekleştirmek üzere gelişmeleri elektroniğin de sunduğu kaynaklar aracılığıyla öğrenmek ve bunları içselleştirmek kaçınılmaz bir gerekliliğe dönüşmüştür. Bu anlamda bilgi sahibi olan ve bilgisini kullanabilen başka bir anlatımla beyin gücünü elinde bulunduran bireyler ve toplumlar, kol gücüne sahip birey ve toplumları gibi sömürülemezdir. Bilgi mal ve hizmet üretimine dahil edilerek rekabet yaratılmakta ve

ekonomik ve toplumsal gelişmeye hız kazandırılmaktadır. Finansın teknolojinin bilginin mal ve hizmetlerin ve kalkınmanın küreselleşmesinden doğan olanaklardan yararlanmanın ve küresel sistemde eşit olanaklara sahip olmanın yolu bilgidir. GÜ'lerde Bilgi Çağı'nın öncelikli gereksinimi olarak bilgili, eğitilmiş, düşünebilen, sorgulayabilen, olaylara çok yönlü bakabilen ve değişimlere hızla uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmek amacıyla eğitim siyasalarında dönüşümler gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, çağı yakalamanın yolu bilgidir. Gerçekten hareketle eğitim ve insan boyutunu merkeze koymak ve bu yönde uygulamaların gelişmesi yolunda çalışmalar yapmak, tüm dünya ülkelerinin ve toplumların bilgiye ulaşımına olanak tanıyacak gerekli donanımları sağlamak kaçınılmazdır.

Kaynaklar:

- [1] Asomedy, Büyüteç (Yorum), "Çok Uluslu Şirketler", *Asomedy*, Ankara Sanayi Odası Yayın Organı, Kasım 2002, s.25.
- [2] *A.e.*, s.32-33.
- [3] Edgar Morin, Anne Brigitte Kern. *DünyaVatan*, Çev: Melike Hemmami Kıraç, İstanbul, İletişim Yayınları, 2001, s.90.
- [4] Mustafa Aykaç, "Sendikaların Geleceği: Küreselleşme ve Yapısal Değişiklikler Açısından Bir Analiz" Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan, Ankara, Türk Ağır Sanayii ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası Yay.No: 38, 2000 içinde, s.566.
- [5] ABD Patent ve Marka Ofisi (1999)'dan aktaran Yusuf Işık, "Teknolojik Gelişme", *İSO Dergisi*, Y:35, S:410, Mayıs 2000, s.16.
- [6] Nusret Ekin, "Çalışma Yaşamında Dönüşüm", *MESS Mercek*, Y:3, S:9, Ocak 1998, s.11.
- [7] Kaya Turhanoglu, "Eğitim ve Verimlilik", *MESS Mercek*, İstanbul, Y:1, S:4, Ekim 1996, s.58.
- [8] Gülten Kutal, *Küreselleşmenin Emek Piyasalarına Etkisi*, Galatasaray Üniversitesine verilen tebliğ, Ekim 2000, s.4-7.
- [9] Nusret Ekin, *Türkiye'de Yapay İstihdam ve İstihdam Politikaları*, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yay no: 2000-33, 2000, s.24.
- [10] Ignacio Ramonet, 'Yeni Bir Totaliterlik', "Küreselleşmelerin Düellosu : Thomas L. Friedman ve Ignacio Ramonet arasında bir tartışma" içinde, *Foreign Policy*, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yay., Y:2, S:7, Güz 1999, s. 112.
- [11] Naomi Klein, *No Logo: Küresel Markalar Hedef Tahtasında*, Çev. Nalan Ünsal, Ankara, Bilgi Yayınevi, 2000, s.296.
- [12] Tahir Baştaşmaz, "Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Açmaz: Aşırı İşsizlik veya Kırsal Eksik İstihdam", *MESS Mercek*, Y.3, S: 10, İstanbul, Nisan 1998, s.21.
- [13] Kevin Bales "Kullanılıp Atılanlar": *Küresel Ekonomide Yeni Kölelik*, Çev: Pınar Ögünç, İstanbul, Çitlembik Yayınları, 2002, s.261.
- [14] Mehmet Altan, "Küreselleşme İyidir", *İktisat Dergisi*, S:406, İ.Ü. İFMC Yay Organı, Ekim 2000, s.37-38.
- [15] Feza Öztürk, "Küreselleşme-Yeni Dünya Düzeni", "<http://www.mfa.gov.tr/turkce/grupe/ues/5Fozturk.2.htm>" *A.e.*
- [16] Alain Tobelem, "La Controverse de la Mondialisation: Impacts, Dangers, Espoirs" www.google.com.tr/search?g=cache:GltQ55m1t1YC:sadci.fr
- [17] Nüket Güz, *Kurum İçi Seminer Notları*, İstanbul, İstanbul Kültür Üniversitesi, 2003.
- [18] Thomas L. Friedman, *Lexus ve Zeytin Ağacı: Küreselleşmenin Geleceği*, Çev. Elif Özsayar, İstanbul, Boyner Holding Yayınları, 2000, s.169-173.
- [19] Interview, Jean Ziegler, "Les Nouveaux Maîtres du Monde", <http://www.courrierinternational.com/interview/avec/ziegler.htm>
- [20] Benjamin R. Barber, *McWorld'a Karşı Cihad: Küreselleşme ve Kabilecilik Dünyayı Nasıl Yeniden Şekillendiriyor*, Çev. Eser Birey, İstanbul, Cep Kitapları A.Ş., 2003, s.299-306.
- [21] David Hume and Micheal Edwards, "NGOs, States and Donors: An Overview" içinde NGOs States and Donors: Too Close for Comfort?, (Eds. David Hume and Micheal Edward), St. Martin Press, New York 1997, s.8'den aktaran Yasemin Özdek, "Globalizmin İdeolojik Hegemonyası: Yanılsamalar", *Amme İdaresi Dergisi*,
- [22] Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, C:32, S:3, s.46 Eylül 1999. *A.e.*, s.47